

**Multikomoditní sběr komunálního odpadu
jako jedna z možností dosažení cílů v třídění a
recyklaci odpadů.**

21.- 22. 09.2023

**19. Kreislaufwirtschafts – und Deponieworkshop
Zittau - Liberec 2023**

Abstrakt

Nový zákon č. 541/2020 Sb. o odpadech v ČR reaguje na ambiciózní cíle stanovené EU v oblasti třídění a recyklace složek komunálního odpadu. Jedna z cest, jak stanovených cílů dosáhnout, je možnost zavedení multikomoditního soustředování odpadů v rámci obecního systému. Zákon tak umožňuje obcím společné soustředování odpadů plastů (lze i nápojové kartony), skla a kovů v různé kombinaci.

Presentace je věnována popisu možností pro obce v ČR a popisu prvních zkušeností se zavedením multikomoditního sběru recyklovatelných složek komunálního odpadu.

Použité podklady a literatura:

Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech

Metodický návod MŽP k plnění evidenčních a ohlašovacích povinností v případě multikomoditního soustředování odpadů v rámci obecního systému

Zkušenosti obcí presentované na Konferenci ODPADY a OBCE, červen 2023

Odborný tisk – časopis ODPADY, Odpadové fórum

Obsah

Cíle stanovené směrnicí EU pro komunální odpady

Co je multikomoditní soustředování odpadů

Jak to funguje

Zkušenosti konkrétního regionu v ČR s multikomoditním sběrem komunálního odpadu

Závěr

Cíle stanovené směrnicí EU

Nový zákon o odpadech účinný od 1. ledna 2021 (č. 541/2020 Sb.) v ČR reaguje na cíle stanovené směrnicí EU v oblasti recyklace a třídění složek komunálního odpadu, tím, že tyto cíle přijal a povinnosti s tím spojené zakomponoval do znění zákona (v paragrafu 59) a do souvisejících prováděcích předpisů.

Konkrétně je směrnicí EU stanoveno dosáhnout:

- v roce 2025 55%,
- v roce 2030 60%
- a v roce 2035 65% celkové recyklace komunálních odpadů

Protože z vytríděných složek komunálního odpadu samozřejmě nejde všechno použít k recyklaci, byla v zákoně o odpadech stanovena pro obec **povinnost zajistit**, aby odděleně soustřeďované recyklovatelné složky komunálního odpadu tvořily:

- v kalendářním roce 2025 a následujících letech alespoň 60%,
- v kalendářním roce 2030 a následujících alespoň 65%
- a v kalendářním roce 2035 a následujících alespoň 70% z celkového množství komunálních odpadů, kterých je obec v daném kalendářním roce původcem.

Cíle stanovené směrnicí EU – pokrač.

Obec **je dále povinna** určit místa pro oddělené soustředování komunálního odpadu, a to alespoň nebezpečného odpadu, papíru, plastů, skla, kovů, biologického odpadu, jedlých olejů a tuků a od 1. ledna 2025 rovněž textilu.

Obec **již není povinna** odděleně soustřeďovat odpad plastů, skla a kovů, pokud tím nedojde s ohledem na další způsob nakládání s nimi k ohrožení možnosti provedení jejich recyklace.

Pro úplnost ještě uvádím i ostatní cíle stanovené směrnicí EU.

Cíl pro skládkování komunálních odpadů:

- od roku 2030 bude zákaz skládkování využitelných odpadů
- od roku 2035 bude možnost skládkovat maximálně 10% z celkové hmotnosti komunálních odpadů

Cíl pro energetické využívání komunálních odpadů:

- od roku 2035 nejvýše 25% z celkové hmotnosti komunálních odpadů

Co je multikomoditní sběr odpadů

Někdy se setkáte s pojmem multikomoditní, někdy s pojmem směsné sběry tříděného odpadu. V obou případech se jedná o jedno a to samé. Tedy o sběr více druhů odpadu do společné sběrné nádoby.

Tento způsob sběru není a nebyl ničím neobvyklým již v mnoha obcích. Je využíván často z důvodu nedostatku místa v ulicích měst, ale i kvůli finančním úsporám.

Rozhodně to ale neznamena, že do takového kontejneru se může vhodit cokoli anebo, že takto nashromážděný odpad už není dále využít.

Jak funguje multikomoditní sběr odpadů

Pravidla třídění se často v jednotlivých městech a obcích liší.

Proto je potřeba sledovat a řídit se informacemi uvedenými na samolepkách na kontejnerech. Jaké odpady lze v daném místě třídit společně, je dáno především logistickými možnostmi místní svozové společnosti či technologickými možnostmi dané třídící linky kam se tento odpad odváží na dotřídění.

Některé odpady se navíc hůře dotřídují nebo je zkrátka dotřídít vůbec nelze.

V některých obcích je možné třídit odpady ve dvojkombinaci, trojkombinaci či výjimečně čtyřkombinaci sbíraných komodit.

Kombinovaný sběr je vhodný zejména pro komodity, jako jsou nápojové kartony a plechovky, kterých je obecně v komunálním odpadu méně.

Pro představu, nejčastěji se můžete setkat s následujícími kombinacemi sběru:

- PAP + NK: papír a nápojové kartony
- PAP + PL + NK + KOV: papír, spolu s plastem, nápojovými kartony a kovy
- PL+ NK: plast a nápojové kartony
- PL+ KOV: plast a kovy
- PL+ NK + KOV: plast, nápojové kartony a kovy
- SKC + KOV: čiré sklo a kovy
- SKS + KOV: směsné sklo a kovy
- NK + KOV: nápojové kartony a kovy

Takto soustředěný odpad se sváží na třídící linky, po svozu je na lince roztříděn a dotříděn na jednotlivé materiálové druhy odpadu. Následně je předán ke zpracování do specializovaných zařízení, kde je dále materiálově či jinak využit.

Cílem je recyklace odpadu, který se k nám po zpracování vrátí v jiné podobě, například jako jiný nový výrobek, nebo jako součást nových výrobků.

Výhody multikomoditního sběru odpadů:

Odpadové hospodářství je energeticky značně náročné. Obzvláště v malých obcích s nižší hustotou populace, kde se barevné kontejnery tak rychle nezaplňují, se často nevyplatí, umisťovat kontejner pro každý typ recyklovatelného odpadu zvlášť. Jinde může být limitem málo místa (např. stará centra v obcích a městech).

Jednou z možností, jak třídit odpad a současně šetřit náklady, je však právě multikomoditní, neboli kombinovaný sběr odpadu.

Tento systém vede prokazatelně k šetření místa a snížení nákladů na svoz odpadu.

Právě díky vícekomoditnímu sběru odpadu je možné například recyklovat ještě více kovového odpadu než doposud a tím samozřejmě šetřit přírodní zdroje. Do kontejneru na kovy však rozhodně nepatří baterie, rtuťové teploměry nebo elektroodpad.

(Příklad: proč třídit hliník? Na výrobu primárního hliníku je totiž potřeba o 95 % více energie. Recyklace 1 tuny hliníku ušetří zhruba 4 tuny bauxitu a 9 tun případných skleníkových plynů vypuštěných do ovzduší).

Město Dubá

Dubá 2016

Zkušenosti konkrétního regionu v ČR

Město Dubá - původní podoba systému nakládání s odpady:

Mnoho let činil poplatek za odpady 450 Kč na osobu, nebo rekreační objekt za rok. To se změnilo v roce 2022, kdy byl poplatek navýšen na 700 Kč.

Od samého počátku zavedení veřejné sítě separátních nádob (zvonů) v jednotlivých částech Dubé, měli občané možnost vhazovat do žlutých nádob na plasty také nápojové kartony. Tentýž systém byl od dubna 2021 zaveden i v rámci domovních popelnic na plasty, což lidé uvítali.

Město Dubá má na základě smlouvy se svozovou společností zajištěn odvoz všech odpadů do konce roku 2023 (vyjma papíru odevzdaného ve sběrném dvoře, který spolu s kovy předává město společnosti Kovošrot Group CZ).

Celkové náklady na likvidaci odpadů prostřednictvím svozové společnosti dosáhly v roce 2020 výše 3 787 763 korun. Od občanů bylo na poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů vybráno v roce 2020 celkem 956 298 korun. Rozdíl mezi těmito dvěma částkami, tedy 2 831 465 korun doplácelo město svozové společnosti ze svého rozpočtu.

Vysoké náklady na provoz systému, ale také potíže s vykazováním množství vytříděných druhů odpadů, resp. potíže se zpětnou vazbou informací od svozové společnosti, vedlo město, společně s dalšími městy, k založení Dobrovolného svazku obcí EKOD. Svazek obcí založil vlastní svozovou společnost EKOD Servis s. r. o., který pro Dubou od dubna 2021 zajišťuje vývoz nádob na bioodpady a plasty formou DOOR TO DOOR. Postupně však převezme zajištění svozu všech odpadů z města a jeho částí.

Zjednoduší se tak, ale samozřejmě se také zpřesní evidence vytříděných využitelných odpadů. *(Mimořádně na systému evidence a vykazování vytříděných využitelných odpadů z vícekomoditního sběru odpadů, v současné době intenzivně pracují odborné poradenské společnosti a MŽP).*

Město Dubá, po úvaze a konzultaci se svozovou společností EKOD Servis s. r. o. a se společností EKO-KOM a.s. v červnu roku 2021 vícekomoditní sběr do nádob na plasty rozšířilo ještě o lehké kovy. (kovy měli do té doby občané možnost odevzdávat pouze ve sběrném dvoře).

Tuto novou možnost město dalo na vědomí všem občanům rozsáhlou informační kampaní.

Odpady takto (multikomoditně) shromážděné se odváží k dotřídění na jednotlivé komodity (plast, nápojový karton, kov) do zařízení společnosti Tilia Mělník spol. s r.o.

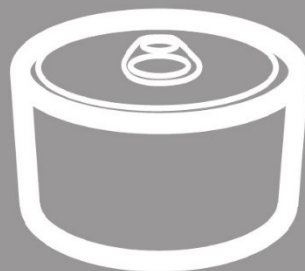
Zpětnou vazbu, tj. informaci o množství jednotlivých komodit pro účely evidence a vykazování od zařízení dostává svozová společnost EKOD servis s.r.o. a následně město Dubá.

Kontejnerů s horním výsypem na plast/NK/kovy má město prozatím 6 a sváží se jednou za 4 týdny společností EKOD servis spolu s popelnicemi v rámci DOOR TO DOOR. Jsou značené takto:

PLAST

KOVY

**NÁPOJ.
KARTON**

PET LAHVE / PLASTOVÉ OBALY / KELÍMKY
NÁPOJOVÝ KARTON / PLECHOVKY
OSTATNÍ KOVOVÉ OBALY

Po pomalém startu o počtu 149 nádob (240 l) a 5 kontejnerů na PL/NK/KOV město za 4. Q 2021 vykázalo 2,146 tuny plastu; 0,114 tuny NK a 0,046 tuny kovu.

V roce 2022 činilo celkové množství vytríděných plastů v popelnicích u domů a 6 kontejnerech 10,802 tuny, u NK to bylo 0,507 tuny a u kovů 0,119 tuny.

A např. ve 2. Q 2023 se při počtu 188 popelnic 240 l a 6 kontejnerů na PL/NK/KOV dostalo město už na 2,812 tuny plastu a dále 0,029 NK a 0,029 tuny kovu.

Přitom množství NK a kovu se stanovuje koeficientem.

Závěr

Zavedení vícekomoditního sběru hodnotí město Dubá jako přínos, jednoznačně vedoucí k větší vytríděnosti využitelných odpadů.

Náklady na odpadové hospodářství se přitom nijak nenavýšily.

Tříděním odpadu kompenzujeme náš konzumní způsob života a tento malý krok pro nás může znamenat velký přínos pro přírodu, za který nám budoucí generace bude vděčná.

Děkuji za pozornost

Michal Pasulka
ČIŽP Ol Liberec

ČIŽP